

Nr 109.

Av herr **Andersson, Lars**, om viss ändring av villkoren för erhållande av statsbidrag till förrättningar enligt lagen om delning av jord å landet.

Jämlikt kungl. kungörelsen den 22 juni 1928 angående villkor för erhållande av statsbidrag till förrättningar enligt lagen den 18 juni 1926 om delning av jord å landet kan statsbidrag under angivna förutsättningar utgå till viss del av förrättningskostnaderna för fastställd förrättning. Däremot står möjlighet till statsbidrag icke öppen beträffande sådan förrättning, som resulterar i att sökt fastighetsbildning icke tillåtes.

Nu kan den förrättnings sökande allmänheten få slutligt avgörande i tillståndsfrågan, innan kostsamma tekniska arbeten utförts. Frågan om tillstånd till laga skifte och avstyckning kan nämligen enligt 4 kap. 4 § respektive 19 kap. 17 § jorddelningslagen underställas ägodelningsrättens prövning på ett tidigt stadium. Dessa bestämmelser äro visserligen ägnade att förebygga att jordägare belastas med onödiga kostnader, men även vid underställning kunna kostnaderna ändock bli betungande för den enskilde. Till grund för prövning av tillståndsfrågan skall nämligen läggas en utredning, som — med hänsyn till att det är i tveksamma fall, som underställning påkallas — ofta blir tidskrävande. Därtill bör beaktas, att kostnaderna för vägrad fastighetsbildning regelmässigt stanna på sökanden ensam.

Lantmäteristyrelsen har i yttrande över en motion vid 1946 års riksdag (återgivet i jordbruksutskottets utlåtande nr 48) förordat en sådan ändring av gällande bestämmelser, att statsbidrag i ovan åsyftade fall kunde beviljas efter behovsprövning. — Det torde vara i Norrbottens och Västerbottens län, där en livlig fastighetsbildning för jordbruksändamål pågår och där jordägarna fortfarande äro ivriga att få hemmansklyvningar verkställda, som frågan om dylika statsbidrag är aktuell. Biträdande överlantmätaren i Norrbottens län har upplyst, att inom länet tillståndsfrågan underställdes ägodelningsrättens prövning vid 31 förrättningar år 1944, 33 år 1945 och 62 år 1946 (därav laga skifte respektive 19, 26 och 49 fall). Förhållandet i Västerbottens län, för vilket redogjorts i förutnämnda motion till 1946 års riksdag, är enahanda. Tillstånd har i ett flertal sådana underställda fall vägrats av jordpolitiska skäl, och detta synes bli allt vanligare med hänsyn till de krav på fastighetsbildning som från det allmännas sida nu upprätthållas. I flera fall ha de utgifter, som sakägarna fått vidkännas utan att vinna motsvarande fördelar, uppenbarligen varit för dem betungande. De av lantmäteristyrelsen ifrågasatta bestämmelserna skulle fylla ett verkligt behov i övre Norrland. Möjligheten till statsbidrag torde även medverka till att

utredningar i underställda ärenden utformades så grundligt, att målen utan tidsutdräkt kunde avgöras. Därmed skulle farhågor för tidsutdräkt icke kunna åberopas som skäl att underlåta en eljest välbetänkt underställning.

Den jordpolitiska kontrollen avser att trygga de allmänna intressen, som fått uttryck i jorddelningslagen. Detta är ett avgörande skäl för att möjlighet bör öppnas till statsbidrag till kostnaderna i sådana fall, som ovan berörts. Det är givetvis rimligt och berättigat, att de kostnader, som jordägare åsamkas för prövningen av frågan om en av dem önskad fastighetsbildning med hänsyn till det allmännas intresse må ske, slutligt bestridas av allmänna medel.

På grund av vad sålunda framhållits hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att Kungl. Maj:t ville utarbeta sådana ändrade bestämmelser angående villkor för erhållande av statsbidrag till förrättningar enligt lagen den 18 juni 1926 om delning av jord å landet, att bidrag må utgå till kostnader för förrättning, som icke fått fullföljas, när förrättningsmännen eller skiftesdomstol vägrat tillstånd.

Stockholm den 22 januari 1947.

Lars E. Andersson
i Hedensbyn.
